خبر

کاهش سهم ایران از صادرات جهانی

■ **ایسنا:** تازه‌ترین گزارش واحد اطلاعات اکونومیست از کاهش سهم ایران از صادرات جهانی طی سال‌های آتی خبر می‌دهد. به گزارش واحد اطلاعات اقتصادی اکونومیست در گزارش ماه نوامبر ۲۰۱۱ خود اعلام کرد که سهم ایران از صادرات جهانی که در سال گذشته ۰/۵۷درصد بود در سال جاری اندکی کاهش داشته و به سطح ۰/۵۶درصد خواهد رسید. انتظار می‌رود با توجه به پیش‌بینی‌ها درخصوص ارزش صادرات ایران، سهم کشور از صادرات جهانی نیز روند نزولی را شاهد باشد به‌طوری که این سهم در سال آینده برابر با ۰/۴۹درصد خواهد بود و طی سال ۱۳۹۲ سهم ایران از صادرات جهانی دوباره کاهش یافته و به ۰/۴۷ درصد می‌رسد. براساس این گزارش در سال ۱۳۹۳ صادرات ایران ۰/۴۵ درصد از مجموع صادرات جهانی را شامل خواهد شد و این سهم در سال ۱۳۹۴ برابر با ۰/۴۱درصد خواهد بود. سال ۱۳۹۵ سالی است که سهم ایران از صادرات جهانی بدون تغییر برابر با ۰/۴۱درصد خواهد بود.

تداوم روند صعودی قیمت سیم‌کارت تا پایان سال

■ **ایسنا:** رییس انجمن فروشندگان سیم‌کارت گفت: با توجه به تجربه‌ای که در سال‌های قبل داشتیم، پیش‌بینی می‌شود با نزدیک شدن به پایان سال، شاهد روند صعودی قیمت سیم‌کارت‌ها به ویژه در کدهای قدیمی باشیم. افشار فروتن لاریجانی - رییس انجمن فروشندگان سیم‌کارت، گوشی و لوازم جانبی - اظهار کرد: بر اساس تجربه سال‌های گذشته هرچه به پایان سال نزدیک می‌شویم، شاهد رونق در بازار سیم‌کارت خواهیم بود. وی با بیان اینکه با ورود سیم‌کارت‌های رایتل تفاوتی در قیمت سیم‌کارت‌های ۰۹۱۲ نخواهیم داشت تاکید کرد: سیم‌کارت‌های اپراتور سوم تلفن همراه مشترکان خاص خود را خواهد داشت و این موضوع تاثیری در قیمت سیم‌کارت به‌ویژه در کدهای قدیمی ندارد. او با بیان اینکه سیم‌کارت‌های رایتل باید خدمات ویژه و اختصاصی را که در دیگر اپراتورها وجود ندارد ارایه دهد، ابراز کرد: اپراتور سوم تلفن همراه، سیم‌کارت‌هایی با ویژگی‌های جدید به بازار وارد می‌کند ولی به اعتقاد من اپراتورهای اول و دوم همچنان مشترکان و علاقه‌مندان خود را خواهند داشت. رییس انجمن فروشندگان سیم‌کارت افزود: هر سیم‌کارتی کاربردهای خاص خود را دارد و طبیعی است همیشه مشترکان خود را خواهد داشت. فروتن تاکید کرد: به اعتقاد من شرایط بازار پایدار باقی می‌ماند و به نظر نمی‌رسد دلیلی برای کاهش قیمت سیم‌کارت‌ها بعد از افزایشی که شاهد بودیم، داشته باشیم.

هشدار وزارت راه و شهرسازی به متقاضیان مسکن مهر

■ **مهر:** وزارت راه و شهرسازی در اطلاعیه‌ای از متقاضیان طرح مسکن مهر در استان‌های تهران و البرز خواست برای ثبت‌نام در این طرح تنها به اداره‌ها و شرکت‌های تابعه این وزارتخانه مراجعه کنند. این وزارتخانه در اطلاعیه‌ای از متقاضیان طرح مسکن مهر در استان‌های تهران و البرز که تاکنون در این طرح ثبت‌نام نکرده و بنا دارند در طرح یاد شده ثبت‌نام کنند درخواست کرد ثبت‌نام مسکن مهر صرفا در اداره‌های کل مسکن و شهرسازی، شرکت‌های عمران شهر جدید پرند و هشتگرد و ادارات پست مربوطه معتبر است. ثبت‌نام متقاضیان جدید با شیوه‌هایی به غیر از موارد ذکر شده که به آنها اشاره شد از نظر وزارت راه‌وشهرسازی فاقد اعتبار است و این وزارتخانه هیچ‌گونه مسوولیتی در این خصوص ندارد.

معاون اقتصادی جدید بانک مرکزی انتخاب شد

■ **فارس:** رییس کل بانک مرکزی گفت: معاون اقتصادی جدید بانک مرکزی انتخاب شده و به زودی معرفی می‌شود. محمود بهمنی درباره انتخاب و معرفی معاون اقتصادی بانک مرکزی اظهار داشت: بانک مرکزی گزینه جایگزین را انتخاب کرده و در آینده وی را معرفی خواهد کرد. وی تأکید کرد: مراحل انتخاب و معرفی گزینه جایگزین معاون اقتصادی بانک مرکزی در جریان است. حسین قضاوی معاون سابق بانک مرکزی از آبان‌ماه رسما برای مدیریت بانک اکو به کشور ترکیه رفت و از آن تاریخ تاکنون جایگزینی برای وی انتخاب و معرفی نشده است. البته علاوه بر معاونت اقتصادی در بانک مرکزی هم‌اکنون حوزه قائم مقام این بانک نیز بدون مدیر واحدی به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهد. رییس کل بانک مرکزی پیشتر به خبرنگاران وعده داده بود گزینه جایگزین معاون اقتصادی و قائم مقام بانک مرکزی به زودی معرفی خواهد شد اما هنوز خبری از این جایگزین‌ها نشده است.

قفل حیدری بر تسهیلات بانک ملی

■ **ایسنا:** مشخص نیست قفل زدن بر تسهیلات بانک ملی تا چه زمانی ادامه پیدا خواهد کرد. پس از موضوعات اخیر مربوط به سوءاستفاده مالی سه‌هزار میلیارد تومانی، بسیاری از بانک‌های دولتی عملا در فعالیت‌های عادی خود دچار اختلال شده و سیستم تسهیلات‌دهی خود را قفل کرده‌اند. از جمله این بانک‌ها، بانک ملی ایران است که به عنوان بزرگ‌ترین بانک دولتی، پس از این اتفاقات و تغییر مدیرعامل‌اش بیش از همه مشتریان خود را آزار داده است. این درحالی است که شمس‌الدین حسینی، سخنگوی اقتصادی دولت بارها از بانک‌ها و به خصوص بانک ملی خواسته است که اتفاقات اخیر نباید باعث انقباضی شدن فعالیت آنها شود.

تولیدکنندگان محصولات لبنی به استقبال فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها رفتند

افزایش ۱۰درصدی قیمت شیر و فرآورده‌های لبنی

عکس: محمد زارنیا، شرق

شرق: هنوز فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها آغاز نشده است که مدیرعامل اتحادیه لبنی از افزایش قیمت ۱۰درصدی قیمت شیر و فرآورده‌های لبنی از دیروز خبر داد. این اقدام تولیدکنندگان محصولات لبنی در حالی است که تنها یک هفته از افزایش قیمت در این گروه از محصولات می‌گذرد و مشخص نیست این افزایش قیمت‌ها چه مبنایی داشته و چرا مسوولان و دستگاه‌های متولی چشم بر این افزایش قیمت‌ها بسته‌اند. در کنار این بی‌تفاوتی اما مسوولان سازمان حمایت و وزارت صنعت، معدن و تجارت همواره از تثبیت قیمت‌ها و آرامش حاکم بر بازار سخن می‌گویند؛ آرامشی که به نظر می‌رسد تنها در میان اظهارنظرهای مسوولان این وزارتخانه دیده می‌شود. نگاهی به بازار نشان می‌دهد که بازار همچنان ملتهب است به‌طوری که اقدامات صورت گرفته در راستای تثبیت قیمت اقلام پرمصرف در شب یلدا نیز کارساز نبود و مردم طولانی‌ترین شب سال را با طعم تلخ گرانی سر کردند. در این بین اما تولیدکنندگان را نمی‌توان مقصر قلمداد کرد، چراکه واحدهای تولیدی از یک سال پیش و با آغاز هدفمندی یارانه‌ها مجبور به تثبیت قیمت‌ها بودند و با آغاز سال‌جاری مجوز افزایش تا ۹درصدی قیمت تولیدات خود را گرفتند. این در حالی بود که با اجرای این قانون و آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی هزینه‌های تولید تا ۳۰درصد افزایش یافت. این مساله نه تنها در صنایع لبنی بلکه در بسیاری دیگر از بخش‌های تولیدی نیز اتفاق افتاد به‌طوری‌که بسیاری از تولیدکنندگان، تجارت را به تولید ترجیح دادند و برخی دیگر نیز در آستانه ورشکستگی قرار گرفتند. مجموعه این عوامل موجب شد تا امروز شاهد افزایش خودسرانه قیمت‌ها از طرف تولیدکنندگان باشیم. در همین رابطه مجید علیداد در گفت‌وگو با فارس با اعلام تصمیم کارخانجات لبنی به افزایش قیمت شیر و فرآورده‌های لبنی از امروز گفت: این تصمیم در پی درخواست‌های مکرر صنایع لبنی از سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و ستاد تنظیم بازار مبنی بر افزایش شیر و فرآورده‌های آن صورت گرفت. مدیرعامل اتحادیه لبنی افزود: بارها از سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و ستاد تنظیم بازار از پایین بودن قیمت شیر و فرآورده‌های آن گله کرده و درخواست افزایش قیمت داشتیم که عملی نشده است. به گفته علیداد افزایش ۱۸درصدی اخیر قیمت شیر ۱۰درصد به خاطر هدفمندی یارانه‌ها و تنها هشت‌درصد با مجوز رسمی برای افزایش قیمت شیر بوده است. وی همچنین با انتقاد از پایین بودن قیمت شیر گفت: در حال حاضر میانگین خرید شیر از دامدار ۶۵۰ تا ۶۸۰ تومان است که برای صنایع لبنی توجیه اقتصادی ندارد. براساس این گزارش هفته گذشته نیز برخی از کارخانه‌های لبنی اقدام به افزایش خودسرانه قیمت شیر و فرآورده‌های لبنی کردند و امروز نیز مجددا با تصمیم جمعی کارخانه‌ها اقدام به افزایش ۱۰درصدی می‌کنند.

با افزایش قیمت‌ها برخورد می‌کنیم

این اتفاقات در حالی است که رییس سازمان حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان در واکنش به این اقدام وعده برخورد با گرانفروشان را داده است. به گزارش ایسنا محمدحسین نکویی‌مهر، رییس سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در مورد افزایش قیمت ۱۰درصدی فرآورده‌های لبنی توسط کارخانه‌های لبنی که رییس اتحادیه فرآورده‌های لبنی نیز این موضوع را تایید کرده است، با بیان اینکه این سازمان با افزایش قیمت لبنیات موافقت نکرده، تایید کرد با این افزایش قیمت برخورد می‌شود. وی از سوی دیگر خاطرنشان کرد که اتحادیه‌های لبنی با سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان توافق‌نامه‌ای داشتند که نباید این کار را می‌کردند و برای افزایش قیمت نیاز به یک توافق‌نامه جدید است. افزایش قیمت فرآورده‌های لبنی نیاز به کسب اجازه از سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان داشته و این سازمان با این افزایش قیمت موافقت نکرده است. وی در پاسخ به این سوال که آیا قیمت‌های لبنیات به روزهای گذشته برخواهد گشت که پاسخ به این سوال را به نتایج جلسات با فعالان بخش لبنیات موکول کرد. حال سوال اینجاست که آیا دولتی‌ها خواهند توانست در مذاکرات مورد اشاره نکویی‌مهر، تولیدکنندگان را مجاب به عدم افزایش قیمت‌ها کنند یا اینکه تولیدکنندگان بدون توجه به هشدارهای سازمان حمایت اقدام به عرضه محصولات خود با نرخ‌های جدید خواهند کرد؛ اقدامی که می‌تواند سایر تولیدکنندگان را نیز وسوسه کرده و پیش از آغاز فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها افزایش قیمت‌ها را به ارمغان آورد.

افزایش قیمت شیر در آینده نزدیک

قیمت محصولات لبنی در حالی سه بار افزایش یافته است که تولیدکنندگان شیر کماکان شیر را به نرخ مصوب دولتی و با حداقل سود و در برخی اوقات با زیان عرضه کرده و با وضع تحریم‌های جدید با مشکلاتی از جمله عدم گشایش ال سی برای خرید علوفه و نوسانات نرخ ارز دست و پنجه نرم می‌کنند. عضو انجمن صنفی لبنی ایران در همین رابطه به مهر گفت: با توجه به احتمال افزایش مجدد قیمت شیر از ۶۳۰ به ۷۰۰ تومان تا یک ماه آینده، به طور قطع قیمت سایر فرآورده‌های لبنی هم افزایش می‌یابد. همایون باهری افزود: به طور قطع افزایش قیمت شیر و رسیدن آن به ۷۰۰ تومان منجر به افزایش قیمت فرآورده‌های لبنی می‌شود. وی اظهار داشت: افزایش قیمت شیر از ۴۱۰ به ۶۳۰ تومان در سال‌جاری منجر به کاهش تولید شده است. از سوی دیگر، دامداران از فروش شیر خام با این قیمت راضی نیستند، زیرا آنان مجبور هستند علوفه را کیلویی ۵۵۰ تومان خریداری کنند و با فروش شیر با این قیمت تنها باید ضرر بدهند. باهری با اشاره به اینکه شیر به اندازه کافی تولید نمی‌شود، اظهار داشت: کارخانجات تولید فرآورده‌های لبنی از افزایش قیمت راضی نیستند، چراکه این مساله باعث می‌شود تا متقاضیان فرآورده‌های آنها نیز کاهش یابد. این مقام مسوول با بیان اینکه دامداران از قیمت ۶۳۰ تومان شیر نیز راضی نیستند، ادامه داد: افزایش قیمت بدون شک کاهش تولید را به دنبال دارد، ضمن اینکه هفت ماه ابتدای سال دامداران تنها ضرر داده‌اند. باهری بیان کرد: آن زمان قیمت علوفه بسیار بالا بود ولی شیر با قیمت ارازن فروخته می‌شد و در نهایت همین اتفاق باعث ضرر مالی دامداران شد. عضو انجمن صنفی لبنی ایران با یادآوری اینکه احتمال دارد قیمت شیر خام تا ماه آینده به ۷۰۰ تومان نیز برسد، اظهار داشت: با این شرایط می‌توان پیش‌بینی کرد که روند افزایش قیمت فرآورده‌های لبنی ادامه داشته باشد.

از طرفی مدیرعامل اتحادیه سراسری دامداران کشور نیز با بیان اینکه واردات علوفه به دلیل نوسانات بازار ارز با مشکل مواجه شده است به مهر گفت: قیمت فرآورده‌های لبنی نباید با وجود ثابت بودن قیمت شیر افزایش یابد. سعید سلطانی در زمینه افزایش قیمت شیر گفت: متوسط قیمت شیر خام در کشور ۵۴۰ تومان است، همچنین در برخی موارد نیز با قیمت ۴۰۰ یا بالای ۶۰۰ تومان نیز ممکن است فروخته شود. وی در ادامه با بیان اینکه افزایش قیمت فرآورده‌های لبنی بر عهده ما نیست، گفت: شیر خام قیمت پایه دارد ولی برخی سعی دارند با این اعداد و ارقام بازی کنند. وی ادامه داد: اغلب کشورها ال‌سی باز نمی‌کنند و ناچار هستند که از دلار غیردولتی استفاده کنند که این مساله باعث گرانی قیمت علوفه می‌شود. مدیرعامل اتحادیه سراسری دامداران کشور تصریح کرد: اگر دولت تسهیلاتی را در نظر بگیرد و ارز دولتی در اختیارمان قرار دهد، می‌توانیم این ارز را در اختیار افرادی که واردکننده هستند، قرار دهیم تا قیمت علوفه کاهش یابد.

بانک مرکزی قطع رابطه با امارات را مردود اعلام کرد

روابط تجاری ایران و امارات در کورس تاییدها و تکذیب‌ها

شرق: این روزها ابهام در روابط تجاری ایران و امارات، به نگرانی برای فعالان بخش‌خصوصی بدل شده است. می‌گویند پس از خبر محدودیت مبادله که از سوی ایران اعمال شد، این بار محدودیت جدیدی بر سر راه روابط تجاری دو کشور شکل گرفته که از محدودیت در روند گشایش اعتبار اسنادی برای واردات کالا از امارات خبر می‌دهد. محدودیت جدیدی که روز جمعه غلامرضا مصباحی‌مقدم، رییس کمیسیون طرح تحول اقتصادی مجلس از آن خبر داد و اعلام کرد که براساس جدیدترین تصمیم دولت، گشایش «ال‌سی» برای کالاهای وارداتی از امارات ممنوع شده است.

اما این خبر نیز همچون خبر اولیه محدود شدن روابط تجاری دو کشور که چهار بار تایید و تکذیب شد، از سوی سایر مسوولان تکذیب و همچنان معلوم نیست که چه اتفاقی در روابط دو کشور افتاده است. رییس شورای بازرگانی ایران و امارات این خبر را تایید نکرده و اعلام می‌کند گشایش اعتبار اسنادی برای واردات از کشور امارات کماکان انجام می‌شود و در ادامه تکذیب‌ها بانک مرکزی نیز اعلام کرد قطع معاملات درهمی با امارات صحت ندارد. روابط عمومی بانک مرکزی در پاسخ به انتشار خبرهایی که درخصوص ممنوعیت گشایش اعتبار برای واردات کالاهای وارداتی از امارات حکایت می‌کرد، یادآور شد مطالب منتشره صحت ندارد و تکذیب می‌شود. همچنین معاملات ایران با کشور مذکور کمافی‌السابق در چارچوب حفظ منافع ملی برقرار است. در کنار بانک مرکزی حمید صافدل، رییس سازمان توسعه تجارت ایران نیز تاکید می‌کند ایران محدودیتی در روابط تجاری خود با امارات به وجود نیاورده است و کماکان گشایش اعتبار برای واردات از کشور امارات دارد انجام می‌شود و هیچ محدودیتی وجود ندارد. هر چند که بانک مرکزی و رییس سازمان توسعه تجارت ایران قطع معامله ایران و امارات به طور کل تکذیب کرده و اعلام می‌کنند که روابط دو کشور ادامه دارد، اما مسعود دانشمند رییس اتاق بازرگانی ایران و امارات با اشاره به اینکه گشایش اعتبار اسنادی برای واردات از امارات متوقف نشده است از مشکلاتی می‌گوید که بانک‌های اروپایی در این میان به وجود آورده‌اند که در حال برطرف شدن است. وی در مورد مبادله تجاری ایران و امارات به ایسنا توضیح داد: وقتی ثبت سفارش کالا برای واردات از امارات انجام می‌شود، می‌توان گفت که این دو کشور همچنان مبادله تجاری دارند. حال ممکن است برای گشایش اعتبار اسنادی مشکلی وجود داشته باشد، اما ملاک تجارت دو کشور با هم، همان ثبت سفارش است.

دانشمند با تصریح اینکه گشایش اعتبار اسنادی واردات کالا از امارات متوقف نشده است، افزود: مشکل‌هایی در این فرآیند به وجود آمده که از سیستم بانکی ناشی می‌شود. دارایی‌های بانک مرکزی ما به صورت دلار و یورو است که از فروش نفت حاصل و در بانک‌های کشورهای اروپایی نگهداری می‌شود. وقتی قرار است این ارزها به شکل دلار و یورو بانک‌های اروپایی به بانک‌های اماراتی واریز و سپس در آنجا این دلار و یوروها به درهم تبدیل شوند، مشکل‌هایی به وجود آمده که رفع خواهند شد. رییس شورای بازرگانی ایران و امارات با بیان اینکه گشایش اعتبار اسنادی برای واردات از امارات اکنون انجام می‌شود، افزود: معاملات تجاری ایران و امارات در حال انجام است و اصلا بیشترین مبادلات ما با کشور امارات با ال‌سی نیست. وی تاکید کرد: بانک مرکزی ایران باید ارز در اختیار بانک‌های تجاری قرار دهد که روند تجارت انجام شود. دانشمند همچنین این مشکل را ناشی از بانک‌های اروپایی دانست و متذکر شد: بانک‌های اروپایی باعث شدند که سکته ایجاد شود. چراکه این بانک‌های اروپایی هستند که باید دلار ما را به امارات منتقل کنند. رییس شورای بازرگانی ایران و امارات خاطرنشان کرد: مقداری در این روند سکته به وجود آمده که مشکل آن برطرف خواهد شد.

ابهام در آینده تجارت خودرویی ایران و امارات

از سوی دیگر انتشار خبر قطع گشایش اعتبار اسنادی (LC) برای واردات کالا از امارات متحده عربی آینده تجارت خودرویی بین ایران و همسایه جنوبی‌اش را در هاله‌ای از ابهام فرو برده است. به گزارش ایسنا، براساس آمار رسمی منتشر شده در هشت ماه سال‌جاری شش هزار و ۳۰۴ دستگاه انواع خودروهای سواری از امارات به ایران وارد شد که این میزان واردات حدود ۲۵ درصد از کل واردات خودروهای سواری به ایران طی سال‌جاری را شامل می‌شود. همچنین سالانه حجم زیادی از قطعات خودرو از طریق امارات به کشورمان وارد می‌شود. با این وجود انتشار خبر قطع گشایش اعتبار اسنادی برای واردات کالا از امارات قطعا روی تجارت خودرویی بین ایران و امارات نیز تاثیر خواهد گذاشت. در همین حال نماینده‌های فروش شرکت‌های خودروسازی خارجی در ایران تاکنون از هرگونه اظهارنظر درباره وضعیت پیش آمده خودداری کرده‌اند. از جمله شرکت‌های خودروسازی خارجی که بیشترین حجم محصولات آنها از طریق امارات وارد ایران می‌شود، به تویوتای ژاپن و هیوندای کره‌جنوبی می‌توان اشاره کرد. در صورت تداوم ممنوعیت گشایش اعتبار اسنادی برای واردات کالا از امارات، تجار و خریداران ایرانی مجبور خواهند بود برای واردات کالا از امارات و پرداخت پول، با فروشندگان این کشور به صورت نقدی کار کنند که این شرایط را برای تجارت بین دو کشور دشوارتر می‌کند. در همین حال کارشناسان اعتقاد دارند که قطع گشایش اعتبار اسنادی برای واردات کالا از امارات به اقتصاد این کشور عربی نیز لطمه خواهد زد.

البته دو شرکت خودروساز تویوتای ژاپن و کیا کره‌جنوبی نیز سال گذشته اقدام به تحریم‌های نمایشی صادرات محصولات‌شان به ایران کردند که این تصمیم سیاسی هیچ تاثیری روی بازار خودرو ایران نداشت. با این حال، قطع گشایش اعتبار اسنادی که گویا در پی برخی حرکت‌های شیطنت‌آمیز بانک مرکزی امارات صورت گرفت، یک طرف پررنگ هم دارد و آن اینکه سران اماراتی خوب می‌دانند که قطع تجارت با ایران، به‌عنوان یک شریک تجاری اصلی در سال‌های اخیر، وضعیت اقتصادی شکننده و رو به بهبود آنها را با ضربه‌ای اساسی مواجه می‌کند.

بازار ارز نسخه جدید می‌خواهد

بهمنی: حاضریم به دیوان عدالت پاسخ دهیم!

مهر: رییس کل بانک مرکزی اخیرا در یک محفل خصوصی با بیان اینکه خانم‌های خانه‌دار هم در صف خرید ارز می‌ایستند، می‌گوید: آیا این انتظار خرید ارز واقعی است؟ ما حتی حاضریم در دیوان عدالت اداری به عدم فروش ارز به این افراد پاسخ دهیم! دلار در روزهای اخیر با موجی جدید از افزایش قیمت مواجه شده است. تعیین نرخ ارز براساس عرضه و تقاضا در بازار و تعیین آن به صورت شناور مدیریت شده طی سال‌های اخیر همواره از سوی مسوولان بانک مرکزی و اقتصادی کشور در پاسخ به منتقدان و تجار نسبت به پایین بودن نرخ دلار مطرح شده است. این در حالی است که مسوولان بانک مرکزی نسبت به افزایش نرخ دلار که به صورت ناخواسته افزایش یافته است، پاسخ‌های جالبی را مطرح می‌کنند، مسوولان اقتصادی کشور در پاسخ به این انتقادات اعلام می‌کنند: رشد نرخ دلار بیش از ارقامی است که در قانون به مدت یک‌سال برای آن پیش‌بینی شده است.

رشد ۲۵درصدی دلار در بازار آزاد

نرخ دلار آزاد که در ابتدای سال‌جاری در بازار آزاد حدود هزارو ۱۱۵دلار معامله می‌شد، در حال حاضر با رشد حدود ۲۵درصدی به حدود هزارو ۴۰۰تومان رسیده است. محمود بهمنی رییس کل بانک مرکزی در پاسخ به برخی از منتقدان نرخ دلار که پایین بودن آن را خلاف قوانین عنوان می‌کنند، مطرح کرد: میانگین مابه‌التفاوت تورم داخلی و خارجی، میزان رشد نرخ ارز را تعیین می‌کند. وی با تاکید بر اینکه نرخ تورم در ابتدای سال جاری معادل ۱۲/۴درصد بوده است و بر اساس قوانین باید میزان رشد نرخ دلار حدود هشت‌درصد باشد، افزود: این در حالی است که نرخ دلار از ابتدای سال تاکنون بیش از این رقم افزایش یافته است. براین اساس نرخ دلار رسمی که در ابتدای سال جاری حدود هزارو ۵۰تومان بود، در حال حاضر به هزاروصدوپنج‌تومان افزایش یافته است که رشد حدود پنج‌درصد را نشان می‌دهد.

ورود ۲۴ میلیارد دلار ارز به بازار

به هر حال عوامل متعددی در افزایش نرخ دلار از مسایل سیاسی تا قاچاق کالا، ورود کالاهای لوکس، تقاضای بیش از حد در بازار و غیره را دربرمی‌گیرد.

بانک مرکزی سال گذشته حدود ۲۰ تا ۲۴میلیارد دلار ارز وارد بازار کرد، یعنی بیش از نیاز ارز وارد بازار شده است. بهمنی در این زمینه معتقد است که این رقم با توجه به اینکه بیش از نیاز بوده است، بخشی از آن باید صرف تامین مالی قاچاق کالا شده باشد؛ آیا بانک مرکزی مسوول تامین ارز قاچاق است؟

تصمیمات جدید با بازگشت معاون ارزی

براین اساس است که بانک مرکزی قصد دارد، مجموعه تصمیمات جدیدی برای بخش ارزی کشور به ویژه با توجه به تحولات اخیر بگیرد. به نظر می‌رسد که بانک مرکزی با بازگشت معاون ارزی خود از سفر کاری، سیاست‌های جدیدی را در بازار ارز اتخاذ کند.

کنترل کالاهای قاچاق، کاهش میزان ارز تقاضا شده به همان نسبت، محدود کردن ورود کالاهای لوکس و تجملی به ویژه در شرایط تحریم، کنترل تقاضا و غیره از جمله راهکارهای تنظیم بازار ارز است.

بهمنی: حاضریم به دیوان عدالت پاسخ دهیم!

بهمنی اخیرا در یک محفل خصوصی در مورد تقاضای غیرضروری ارز در بازار به تشکیل صف‌های خرید اشاره می‌کند و با بیان اینکه در این صف‌ها حتی خانم‌های خانه‌دار می‌ایستند، عنوان می‌کند که آیا این انتظار خرید ارز واقعی است؟ ما حتی حاضریم که در دیوان عدالت اداری به عدم فروش ارز به این افراد پاسخ دهیم! به هر حال، باید منتظر ماند و دید سرانجام بازار ارز چه سرانجامی خواهد داشت. آیا قیمت‌ها به حالت اولیه برمی‌گردد یا اینکه دلار در نرخ هزارو ۴۰۰ تا هزارو ۵۰۰تومان در بازار تثبیت می‌شود. سناریوی آخر اینکه باید منتظر دلار دوهزار تومانی در سال آینده در بازار باشیم.

نگاه

برای نجات دلار چه باید کرد

محمد شهاب*

■ عده‌ای معتقدند که رانت قیمت عامل سوداگری و کشیده شدن دلال‌ها به بازار سکه و ارز است و برای از بین بردن سوداگری و دلالی در این دو بازار باید نرخ بهره افزایش یابد تا از این رهگذر منابع به سمت بانک‌ها کشیده شود و سوداگری را از بین ببرد.

متاسفانه دیگر خیلی دیر شده است که بخواهیم از طریق شبکه بانکی، اقتصاد ایران را بهبود دهیم. هم اکنون بانک‌ها و موسسات از نقش اصلی خویش منحرف شده‌اند و بیشتر به دنبال این هستند که منابع بیشتری را در راستای فعالیت‌های سوداگرانه خود درپیش گیرند، تذکری که حتی از چشم نهادهای نظارتی نیز دور نماند. این گروه از بانک‌ها به عقیده نگارنده به نهادهای غیرتوسعه‌ای تبدیل شده‌اند. توجه کنید که هم‌اکنون حجم منابع موجود در بازار مالی شش برابر بخش حقیقی است و به همین دلیل شاهد اتفاق خاصی در بخش حقیقی اقتصاد نیستیم. امروز بخش‌های تولیدی به سختی می‌توانند از بانک‌ها وام دریافت کنند، چرایی این مساله پرسشی مهم در اقتصاد محسوب می‌شود. سوال دیگری مطرح می‌کنم: در شرایطی که میزان معوقات بانک‌ها افزایش یافته است چگونه است که تمایل به تاسیس بانک در اقتصاد ایران این قدر زیاد شده است؟

آیا نباید این گمان به یقین تبدیل شود که بانک‌ها به دنبال فعالیت‌های رانت‌محور هستند؟ بنابراین نمی‌توان به هجوم منابع مالی به بانک‌ها دل‌خوش کرد چرا که هم اکنون منابع مالی در نگاه بانک‌ها هم‌چون رانتی برای تکثیر پول از پول است. البته نقدینگی‌های سرگردانی که امروز در جامعه در حال افزایش است، پول‌های کثیفی است که زاییده فعالیت‌های سوداگری هستند به این معنا که این نقدینگی سرگردان نیست که عامل سوداگری است بلکه نقدینگی سرگردان نتیجه سوداگری است و علت سوداگری به سیاست‌های دولت و بانک مرکزی برمی‌گردد. به عقیده نگارنده بهتر است بانک مرکزی، نگران سوداگری نباشد چرا که خود او عامل اصلی تشدید سوداگری است. زمانی که با عرضه ارزان سکه، تمایل به سوداگری در سکه را تقویت می‌کرد؛ آیا احتمال نمی‌داد در بازار سکه سوداگری تشدید شود؟

زمانی که آقای بهمنی قیمت‌های ارز و سکه را افزایش می‌داد، چگونه می‌توانست قیمت‌ها را کاذب بخواند در حالی که افزایش قیمت‌ها از سوی بانک مرکزی به معنای تاییدی بر قیمت‌های سوداگرانه بوده است؟ بهتر است که بانک مرکزی از پوسته خیرخواهانه خود بیرون بیاید و به جای آنکه به دلالان ارز لازم را بدهد آن را در اختیار مصرف‌کنندگان واقعی قرار دهد. طنز این قصه زمانی بیشتر می‌شود که بانک مرکزی با دادن ارز به قاچاقچیان و واردکنندگان علاوه بر آنکه به‌گران‌فروشی و کسب درآمد خود کمک می‌کند تولید را از بین برده است.

چگونه می‌توان پذیرفت که ۲۰میلیارد دلار قاچاق در طی هفت ماه نخست سال تحقق یافته است و ارز این قاچاق به سادگی تهیه نشده باشد؟ واردات ممنوعه میوه در شرایطی که میزان عرضه ارز بانک مرکزی حتی واردات رسمی را پوشش نداده است از کجا صورت گرفته است؟ مساله اصلی این است که برای مبارزه با سوداگری در بازار ارز چه باید کرد؟ بدون شک قبل از هر چیز باید با منشأ اصلی این سوداگری، برخورد کرد تا زمانی که شوک‌های متعدد به بخش‌های تولیدی ادامه دارد و دولت بدهی‌های فعالان اقتصادی را نمی‌دهد، سوداگری ادامه می‌یابد و این سوداگری را گران‌فروشی ارز از طریق صرافی‌ها و دلالان ارز و عدم تخصیص ارز به واردکنندگان واقعی تشدید می‌کند.

بانک مرکزی نباید از طریق گسترش سوداگری (تشویق مردم به خرید سکه ارزان و وارد شدن مردم در خیل سوداگران) و افزایش قیمت‌ها (که تاییدی بر غیرکاذب بودن قیمت‌هاست) به توسعه بازارهای سوداگری و دلالی کمک می‌کرد. البته متاسفانه هم اکنون، پول در هر جایی وارد شود به دید رانت به آن نگاه می‌شود، به این معنی که اگر تولیدکنندگان پولی دریافت کنند به جای احتمال بیشتر ورود این پول به سرمایه‌گذاری، احتمال استفاده از پول برای فعالیت‌های سوداگری وجود دارد. این بستری است که دولت و بانک مرکزی ایجاد کرده‌اند و هم اکنون به بانک‌ها و تولیدکنندگان نیز کشیده شده است.

عواملی که هم‌اکنون در حال شکل‌گیری است همه به بدتر شدن ماجرا کمک می‌کند، افزایش نقدینگی به علت سوداگری، تشدید بی‌ثباتی و ناامنی اقتصادی همه و همه زاییده سوداگری و تقویت‌کننده سوداگری است؛ درمان این ماجرا از دولت و بانک مرکزی شروع می‌شود. اگر آنها بخواهند، می‌توانند جلوی قاچاق، سوداگری، دلالی و غیره را بگیرند، البته اگر از سودهای کلان که ناشی از فروختن دارایی‌های خود با قیمت بالاست، صرف‌نظر کنند.

***کارشناس‌ارشد اقتصاد از دانشگاه امام صادق(ع)**